

pogłębianie wiedzy o instrumentach finansowych EFSI

Fundusz Spójności

Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe współfinansowane przez Fundusz Spójności są trwałym i efektywnym sposobem inwestowania we wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej. Mogą one wspierać szeroki zakres transeuropejskich sieci transportowych i projektów związanych z energią i transportem, korzystnie wpływających na środowisko, przy jednoczesnym potencjale do ponownego wykorzystania środków na dalsze inwestycje.

Fundusz Spójności (FS), jeden z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, wspiera inwestycje w priorytetowych transeuropejskich sieciach transportowych i inwestycje związane z energią i transportem, korzystnie wpływające na środowisko w zakresie efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rozwoju transportu i wspierania transportu intermodalnego.

FS posiada ogólny budżet w wysokości 63 mld € na lata 2014-2020. Wsparcie jest kierowane do państw członkowskich, których dochód narodowy brutto na mieszkańca jest niższy niż 90% średniej UE. W latach 2014-2020 Fundusz Spójności jest dostępny w Bułgarii, Chorwacji, Cyprze, Czechach, Estonii, Grecji, Węgrzech, Łotwie, Litwie, Malcie, Polsce, Portugalii, Rumunii, Słowacji i Słowenii.

W latach 2007-13 instrumenty finansowe nie były wykorzystywane w ramach Funduszu Spójności. Jednakże uznając zalety wsparcia poprzez instrumenty finansowe, ten sposób zapewnienia wsparcia jest obecnie możliwy w ramach FS.

Instrumenty finansowe

- oczekuje się ich spłaty;
- są odnawialne, czyli środki spłacone są możliwe do ponownego użycia w tym samym obszarze;
- są odpowiednie dla projektów opłacalnych finansowo, czyli takich, które w przyszłości mają wygenerować dochody lub oszczędności wystarczające do spłaty otrzymanego wsparcia;
- są zaprojektowane, aby przyciągnąć współinwestowanie z innych źródeł, w tym inwestycje prywatne, w celu zwiększenia ilości środków dostępnych w szczególności w sektorach/obszarach, gdzie istnieją problemy z dostępem do finansowania;
- mogą mieć formę pożyczek, gwarancji lub wejść kapitałowych;
- mogą również wspierać rozwój strony podażowej poprzez przyczynianie się do rozwoju rynku;
- można zastosować w sposób uzupełniający z dotacjami; i
- mogą być zarządzane przez banki krajowe lub regionalne, organizacje międzynarodowe, takie jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Europejski Fundusz Inwestycyjny, przez pośredników finansowych oraz (dla pożyczek i gwarancji wyłącznie) przez instytucje zarządzające.

Instrumenty finansowe mogą być współfinansowane przez Fundusz Spójności w celu **wsparcia priorytetów inwestycyjnych opisanych w programach operacyjnych FS** państw członkowskich UE. Instrumenty finansowe mogą być stosowane w większości obszarów objętych priorytetami, pod warunkiem, że dotyczyć one będą **zidentyfikowanej luki rynkowej**, czyli obszarów, w których banki są niechętne do udzielania pożyczek i/lub gdy sektor prywatny nie jest skłonny do inwestowania.

Instrumenty finansowe mogą w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia następujących celów FS:

- promowanie produkcji, dystrybucji i wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- wspieranie efektywności energetycznej oraz inteligentne zarządzanie energią;
- inwestycje w sektorze gospodarki odpadami i sektorze gospodarki wodnej;
- poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym dekontaminację terenów przemysłowych;
- wspieranie jednolitego multimodalnego europejskiego obszaru transportu;

- rozwój i poprawę przyjaznych dla środowiska (w tym o niskim poziomie hałasu) oraz niskoemisyjnych systemów transportowych w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej;
- rozwój i modernizację kompleksowego, wysokiej jakości transportu kolejowego, rzeczno- i morskiego, intermodalnych systemów transportowych i ich interoperacyjności.

Może być wdrażany **szeroki wachlarz instrumentów finansowych wspieranych przez FS:**

- **Pożyczki**, które mogą być dostępne, kiedy żadne inne nie są oferowane komercyjnie (np. przez banki), lub mogą być na lepszych warunkach niż te komercyjne (np. z niższym oprocentowaniem, dłuższymi okresami spłaty lub mniejszym wymaganym zabezpieczeniem). Na przykład długoterminowe pożyczki mogą finansować inwestycje zmierzające do poprawy infrastruktury kolejowej i skrócenia czasu podróży lub poprawy stanu śródlądowych dróg wodnych oraz zwiększenia zdolności transportu rzeczno- i morskiego.
- **Gwarancje**, w ramach których pożyczkodawcy udzielone jest zapewnienie, że jego kapitał zostanie spłacony, jeśli pożyczkobiorca zaprzestanie spłacania pożyczki. To może odblokować dostęp do pożyczek komercyjnych na inwestycje, które w przeciwnym razie pożyczkodawcy mogliby uważać za zbyt ryzykowne. Na przykład, firma świadcząca usługi w zakresie energetyki (ESCO - organizacja specjalizująca się w rozwiązaniach energetycznych i innowacyjnych metodach finansowania) może być wykorzystana w celu zastąpienia oświetlenia ulicznego dla obniżenia zużycia energii elektrycznej, stopniowego wycofywania szkodliwych dla środowiska technologii i zmniejszenia kosztów utrzymania.
- **Wejścia kapitałowe**, gdzie kapitał jest inwestowany w zamian za całkowity lub częściowy udział we własności przedsiębiorstwa lub wehikułu inwestycyjnego; inwestor kapitałowy może sprawować częściową kontrolę nad zarządzaniem oraz uczestniczyć w podziale zysków. Zwrot z inwestycji zależy od wzrostu i rentowności działalności firmy i jest on uzyskiwany, gdy inwestor sprzedaje swój udział w firmie innemu inwestorowi ("wychodzi" z firmy) lub za pośrednictwem pierwotnej oferty publicznej (IPO). Kapitał własny jest najbardziej prawdopodobnie istotny dla działań o wyższych poziomach ryzyka, takich jak projekty budowlane lub operacje (takie jak tunele czy mosty), w których koszty są częściowo pokryte przez opłaty za przejazd.

Instrumenty finansowe mogą być również oferowane w połączeniu z dotacjami. Często konieczna jest poprawa gotowości inwestycyjnej projektów jako warunku wstępnego dla pozyskiwania funduszy inwestycyjnych. Wsparcie doradcze i inne może być dotowane ze środków FS.

Instrumenty finansowe współfinansowane przez FS mogą przyczynić się do długoterminowego rozwoju państw członkowskich objętych Funduszem Spójności poprzez wspieranie projektów w obszarach, w których poziom inwestycji często jest niższy niż optymalny i stymulowanie rozwoju projektów opłacalnych komercyjnie jest w ten sposób otwarciem nowych możliwości rynkowych. Mogą one też tworzyć możliwości dla inwestorów i pośredników finansowych. Dostęp do finansowania jest zwykle bardziej kosztowny i trudniejszy w mniej rozwiniętych państwach członkowskich. Jednakże niektóre projekty mogą stać się bardziej atrakcyjnymi inwestycjami ze względu na udział instrumentów finansowych wspartych przez sektor publiczny i związany z tym podział ryzyka.

Więcej informacji

Więcej informacji na temat instrumentów finansowych i polityki spójności:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Poradnik dla instytucji zarządzających na temat instrumentów finansowych
w programach EFSI:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Więcej informacji na temat metodologii oceny ex ante instrumentów finansowych:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Strona internetowa "fi-compass", platformy dla usług doradczych
z zakresu instrumentów finansowych w ramach EFSI:

<http://www.fi-compass.eu/>

Prawodawstwo dotyczące Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych:

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/legislation/regulations/

Więcej informacji na temat Rozporządzenia dotyczącego Funduszu Spójności:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg